

Vad är internet?

Introducera eleverna till Internets och webbsidans delar och öva på att orientera sig i digitala miljöer. Övningen är bra även om eleverna redan befinner sig i digitala miljöer då olika delar som fungerar olika på ytan kan se väldigt lika ut.

Visa presentationen för eleverna i helklass. Stanna upp och diskutera vid behov. Presentationen innehåller övningar som kräver att eleverna har en uppkopplad enhet. Skriv ut övningspappret dubbelsidigt så blir det en folder de kan fylla i och spara för minnet. Lektionen tar ca 40 minuter.

Centralt innehåll i LGR11

Kap 1. Skolans bärdegrund

Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt.

Kap 2.2 Övergripande mål och riktlinjer

Kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande

Kap 5.15 Samhällskunskap

Söka information om samhället från medier, internet, och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet. (1-3)

Kap 5.18 Svenska

Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet. (1-3)

Handledning för presentation

Ruta 1

Vi ska undersöka vad internet är och hur en använder det.

Ruta 2

Internet är ett system som låter datorer, surfplattor och mobiltelefoner över hela världen prata med varandra. Jag kommer använda ordet enhet i den här presentationen, det är ett ord för datorer, surfplattor, mobiltelefoner av alla olika slag som man kan använda för att jobba med digitala saker som att surfa på internet, redigera bilder, spela, skriva texter.

Med hjälp av internet skickar enheterna information mellan sig.

Informationen kan vara precis vad som helst: meddelanden, mail, bilder, datorprogram, spel, länkar till webbsidor, faktatexter, fake news, videos.

Ruta 3

Hur använder jag internet

För att använda internet behövs en internetuppkoppling.

Den köper man från ett företag. Till exempel Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Hallon.

Man kan koppla upp sig med sladd eller trådlöst.

Ruta 4

Övning 1

Låt eleverna diskutera frågorna med en bordsgranne eller ha diskussion i helklass. Låt dem fylla i sitt övningspappret för minnets skull.

Har du någon enhet där du kan komma åt Internet?

Hur är din enhet uppkopplad? Har den sladd? Är den trådlöst? Har du en enhet i skolan?

Vad för information skickar du med din enhet?

Ruta 5

För att se internet på din enhet behövs en webbläsare.

Webbläsare är ett program som gör att du kan komma ut på internet och surfa runt på webbsidor.

Surfa är ett som beskriver hur man klickar sig fram på internet, från webbsida till webbsida.

Webbläsaren finns även som en app på plattor och smartphones. Med plattor och smartphones kan du även använda internet med hjälp av andra appar än webbläsaren.

Vanliga webbläsare

Internet explorer

Google Chrome

Mozilla Firefox

Safari (på iPhone)

Ruta 6

När du öppnar webbläsaren kommer du direkt in på internet.

Innehållet på internet visas upp på olika webbsidor

Det finns webbsidor för allt möjligt

Vem som helst kan skapa en webbsida. En måste inte fråga om lov och det finns ingen som kollar att alla webbsidor har rätt information, att de inte ljuger eller säger dumma saker.

Några exempel är

Uppslagsverk och databaser där man kan söka information

Sociala medier där man kan prata med människor

Butikers webbsidor där man kan köpa saker

Sökmotorer som hjälper dig söka fram olika sorters innehåll och webbsidor på internet

Ruta 7

När du surfar på Internet är det webbsidorna som har informationen som skickas fram och tillbaka. Till exempel när du är inne på ett uppslagsverk och söker på ordet elefant – då skickar din dator frågan "Vad är en elefant" till webbsidan som då letar i sitt bibliotek med information, och sen skickar den informationen tillbaka till din dator så du kan läsa fakta om elefanter. All information och allt innehåll som finns på Internet finns på själva webbsidorna.

Ruta 8

Övning 2

Låt eleverna diskutera frågorna med en bordsgranne eller ha diskussion i helklass. Låt dem fylla i sitt övningspappret för minnets skull.

Vad är skillnaden mellan en webbläsare och en webbsida?

(Rätt svar: webbläsare är programmet som visar Internet, webbsida är en sida på Internet. Webbläsaren behövs för att visa webbsidan, webbsidan behövs för att webbläsaren ska ha något att visa. Det är på webbsidorna all information som skickas fram och tillbaka på Internet finns.)

Ruta 9

Webbläsare kan se olika ut, här är två exempel där de viktigaste och vanligaste delarna finns med. Delarna kan sitta på olika platser beroende på webbläsare och typ av enhet!

Fönster - Hela rutan som kommer upp när man öppnar webbläsaren kallas för fönster. Du kontrollerar fönstret med hjälp av listen längst upp.

Kryss – stäng fönstret, då finns det du tittade på inte kvar när du öppnar igen.

Flikar – låter dig ha flera webbsidor öppna samtidigt, du kan bläddra mellan sidorna och behöver inte stänga ner sidor för att gå till en annan. På iPhone hittar du flikarna bakom fyrkant-symbolerna. OBS att på en dator betyder den symbolen något helt annat.

Pilar – backa och gå framåt. Varje gång du klickar dig fram på en webbsida tar du ett steg, med de här pilarna kan du backa i steg och sen gå framåt igen.

Cirkelpil – Uppdatera sidan du är på.

Adressfält – här skriver du den webbadress du vill gå till. Många webbläsare har en sökmotor kopplad till fältet så du kan ofta även söka med hjälp av adressfältet. Det betyder inte att adressfält och sökfält är samma sak, det betyder bara att just det fältet går att använda till båda delarna.

Bara för dator:

Streck - Fäll ner fönstret, det finns kvar exakt likadant tills du fäller upp det igen.

Fyrkanterna - Förstora eller förminska fönstret.

Ruta 10

Webbsidor kan se ut på massor av olika sätt. När man besöker en webbsida första gången kan man behöva kolla runt lite innan man förstår hur den är byggd och hur man hittar.

Här är ett exempel på en webbsida med de vanligaste delarna.

Meny – är den del som ska guida runt dig på webbsidan. Den finns ofta i överkanten eller på vänster sida av webbsidan. Ibland måste man klicka på en knapp för att menyn ska vecklas ut. Menyn brukar innehålla länkar till olika delar av webbsidan.

Alla sidor har inte en meny.

Sökfält – de allra flesta webbsidor har ett sökfält som låter dig söka i webbsidans innehåll. Den finns ofta nära menyn. Ibland har den ett förstöringsglas som symbol. Det här sökfältet är inte samma sak som adressfältet som finns på webbläsaren utan det här sökfältet söker bara på just den här webbsidan.

Innehåll – själva innehållet och texten på webbsidan är ofta placerat i mitten på sidan.

Avsändare – det är alltid viktigt att ha koll på vem som ligger bakom det man läser på internet. Avsändaren står inte alltid på webbsidor. Kolla längst ner på sidan och kolla även i menyn om det finns en sida som heter "kontakt" eller "om oss".

Ruta 11

Övning 3

Låt eleverna leta efter webbläsarens olika delar på sina övningspapper ensam eller tillsammans med en bordsgranne.

Klicka på webbläsaren i din enhet. Gå till google.se. Kolla på det fönster du får upp.

Vilka delar hittar du?

- Flikar
- Uppdatera sidan
- Backa och gå framåt
- Krysset för att stänga en sida
- Adressfält
- Sökfält

Ruta 12

Låt eleverna testa tillsammans med en bordsgranne eller gör det på storskärm tillsammans. Låt dem fylla i övningspappret för minnets skull.

Övning 4: Testa att skriva ett sökord i adressfältet. Vad händer?

Testa att skriva en webbadress i adressfältet. Vad händer?

Gå till google.se – Testa att skriva samma webbadress i sökfältet. Vad händer?

Vad är skillnaden mellan sökfältet och adressfältet?

(Facit: skriver du adressen i adressfält kommer du direkt till webbsidan, skriver du ett sökord kommer du till sökmotorns träfflista. Skriver du webbadress i sökfält kommer du till sökmotorns träfflista.)

Bonusuppgift: gör sökningen i ett sökfält på en webbsida, till exempel wikipedia, och se vad som händer!

Ruta 13

Nyckeltermerna för eleverna att ta med sig

Övning - Hur ser webbsidan ut?

Kolla på olika webbsidor och jämför hur de ser ut. Vilka delar har de? Saknar de några delar? Vem är avsändare till sidan?

1

Jämför sv.wikipedia.org med ne.se

Wikipedia

Meny: Det finns en meny men det är inte meningen att man använder sidan genom den. Det är istället meningen att man söker sig fram med sökord med hjälp av sökfältet.

Avsändare: längst ner på sidan finns länken Om wikipedia där man kan läsa att artiklarna kan skapas och ändras av "vem som helst, även du, kan redigera vilken artikel som helst, när som helst". Gå in på en artikel och klicka på redigera långt upp till höger för att redigera. Du kan se vilka som skrivit vad på artiklarna om du klickar på Visa historik. Men det står bara det användarnamn personen valt.

NE

Meny: Det finns en meny men det är inte meningen att man använder sidan genom den. Det är istället meningen att man söker sig fram med sökord med hjälp av sökfältet.

Avsändare: Det står inte på artiklarna vem som skrivit dem. Långt ner på sidan finns en Om oss-länk, där kan man läsa en stor mängd text om NE. Bland annat " hjälpte NE:s vetenskapliga råd även till med att få fram de cirka 300 ämnesexperter som tillsammans med redaktionen valde ut cirka 400 000 förslag på uppslagsord som utgjorde det första urvalet på vad uppslagsverket skulle kunna innehålla. **Sammanlagt har över 4 500 experter och skribenter medverkat i uppslagsverket.**".

2

Jämför ungafakta.se med wikimini.org

Unga fakta

Meny: har en stor meny som sträcker sig över hela sidan i form av knappar med rubriker på.

Avsändare: Under "Om oss" står det vilka som är i redaktionen och att allt material skapats av dem. De har inga specialkunskaper inom de ämnen de skriver om.

Wikimini

Meny: har en tydlig meny i överkanten men de har även flera mindre menyer längre ner på sidan som inte är så tydliga.

Avsändare: "Om wikimini" längst ner på sidan. Finns namn på den som står bakom sidan MEN det är tydligt överallt att all text är skriven av barn och ungdomar, dvs vem som helst. Avsändaren är alltså tvetydig.